

*Алятін Миколай Святославович,
студент, спеціальність «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Науковий керівник: Асатуров Сергій Константинович,
кандидат історичних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДИПЛОМАТІЇ (1917-1921 рр.)

Відомо, що лише під час Першої світової війни, світ дізнався про існування незалежної Української держави та народження української дипломатії. Становлення зовнішньополітичної служби України тісно пов'язано з головними віхами нашого державотворення початку минулого століття. З першого дня існування уряду УНР – Генерального секретаріату (Другий універсал Центральної Ради від 16 липня 1917 р.) в його складі розпочало діяльність Генеральне секретарство з міжнаціональних справ, що ще тоді стало попередником сучасного українського зовнішньополітичного відомства.

1. 22 грудня 1917 року Голова Генерального Секретаріату УНР Володимир Винниченко і Генеральний секретар з міжнаціональних справ Олександр Шульгин підписали законопроект «Про створення Генерального секретарства міжнародних справ». Саме цю дату в сучасній Україні взято за основу святкування Дня працівників дипломатичної служби.

2. Було встановлено обов'язки Генерального секретарства міжнародних справ, а саме: здійснення міжнародних зносин держави, охорона інтересів — українських громадян поза межами УНР, а тимчасово — також загальне влаштування національних непорозумінь в межах УНР.

3. «Батьком української дипломатії» був Олександр Шульгин — видатний громадський і державний діяч, який свого часу передбачав розвиток сьогоденних демократичних процесів, вдало ставив «діагнози» розпаду Радянського Союзу та існування і розвитку Об'єднаної Європи.

4. Розпочато активну роботу зі створення системи дипломатичної служби молоді Української держави, яка б забезпечила їй повномасштабне входження до європейської та світової спільноти.

5. В січні 1918 р. Генеральне секретарство було перейменовано в Народне міністерство закордонних справ, на чолі якого був Олександр Шульгин.

6. Прийнятий 9 січня 1918 р. IV Універсал Центральної Ради проголошував державну незалежність України (без цього було юридично неможливо підписати Договір у Брест-Литовську з Центральними державами).

7. В Універсалі наголошувалося, що «з усіма державами, а саме: з Росією, Польщею, Австрією, Румунією, Туреччиною й іншими державами ми бажаємо жити в згоді й приязні, але ніяка з них не може вмішуватися в життя самостійної Української Республіки» .

8. Було відкрито низку посольств, консульств, місій, які представляли молоду незалежну країну в інших державах і міжнародних організаціях. Прапори багатьох зарубіжних країн майоріли й над зарубіжними місіями і посольствами у Києві.

9. У 1917–1921 рр. Україна підтримувала міжнародні відносини із Німеччиною, Австрією, Угорщиною, Францією, Болгарією, Туреччиною, Фінляндією, Великобританією, США, Бельгією, Грецією, Данією, Естонією, Республіками Закавказзя, Італією, Латвією, Польщею, Румунією, Чехо-Словаччиною, Швецією, Швейцарією та іншими країнами.

10. В період першого українського державотворення в ХХ столітті сформувався й корпус українських дипломатів, вони відстоювали національні інтереси держави, яка тільки-тільки з'явилася на карті Європи.

11. У 1918–1921 рр. У країнах Європи та Азії функціонувало близько 70 закордонних дипломатичних та консульських установ УНР. Всього УНР мала свої представництва у 33 країнах світу, майже стільки ж держав відкрили у цей період свої дипломатичні місії у Києві.

12. Вдосконалення структури першого українського МЗС та законодавчої бази його діяльності відбулося за Міністра Дмитра Дорошенка.

13. У червні 1918 р. було прийнято «Закон про посольства і місії Української Держави», а в липні того ж року «Закон про українську консульську службу».

14. Перші вітчизняні Консульські курси — передвісник сучасної підготовки кадрів у Дипломатичній академії при МЗС України розпочали діяльність ще в період Гетьманського уряду. З'їзди послів і глав українських дипломатичних місійувійшли в практику української зовнішньополітичної служби за часів Директорії.

Висновки:

1. Важливою складовою на початку минулого століття була діяльність вітчизняних дипломатів щодо захисту інтересів як молодої держави, так і своїх громадян і саме ця традиція покладена в основу роботи сучасного МЗС України за кордоном.

2. В добу Директорії УНР завдяки зусиллям дипломатів із країн, де перебували українські полонені, було організовано їхнє повернення на Батьківщину, а при представництвах у Берліні, Відні та Римі існували військово-санітарні місії для військовополонених.

3. Виклики, що постали перед вітчизняною дипломатичною службою періоду Української революції 1917–1921 рр., зумовили потребу розроблення методів ефективної міжнародної інформаційної діяльності та контрпропаганди, здатної забезпечити формування уявлення про Україну як про незалежну державу, що має глибоке історичне коріння, та є самостійним зовнішньополітичним гравцем.

4. Впродовж 1917–1921 рр. українська дипломатична служба не лише постала як державний інститут, але й було закладено підґрунтя формування інструментарію публічної дипломатії та її складової частини – культурної дипломатії, поглиблене дипломатією української еміграції під час перебування України у складі СРСР та відроджене й розширене сучасною дипломатичною службою нашої країни.

Література:

1. Матяш І. Українська дипломатична служба 1917-1921 рр.: формування інструментарію публічної й культурної дипломатії. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/184520/06-Matiash.pdf?sequence=1>

2. Кудряченко, А.І. (2010) Дипломатична еліта. // Політичний клас у сучасній Україні: специфіка формування, тенденції розвитку: [монографія] / Ф.М. Рудич [та ін.]; заг. Ред. Ф.М. Рудич. К.: Парламент. вид-во. С. 153-184.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.